

ZANIMLJIVOSTI

Kap. Nikša KRSTELJ
Dubrovnik

Kakva su bila vremena u Dubrovniku 1829. godine

Prije više vremena, imao sam priliku prebirati po knjigama u biblioteci jednog mog prijatelja. Među drugima, tu je bilo dosta knjiga starijeg izdanja što se po boji korica odmah primijećivalo da su stare. Bilo ih je vrlo lijepo uvezanih, neke u koži, a bilo je i onih jednostavnog uveza, s malo odebljanim koricama, čiji listovi nijesu bili poravnani, već su vanjski rubovi stršili jedan preko drugog, kako su to slog i pregib tražili.

Privlačile su me više knjige starih izdanja, požutjelih korica i listova, od čega su neke, naročito uglovi, bili nagrizeni od miša i grizlica. (Jer, usput budi rečeno, sve su ove stare knjige više decenija stale netaknute u potkrovlju jedne dubrovačke stare kuće, onako, nabačene na hrpu). Uzeo sam jednu tankog obujma, malog formata i polumekih korica.

Na koricama nije pisalo ništa. Naslov je bio tek na trećoj stranici gdje je pisalo:

LUNARIO
per il anno 1829

Odmah mi je bilo jasno da je to kalendar za spome-
nutu godinu. Pri dnu stranice je stajalo:

A. Martecchini
Ragusa

Na istoj stranici, jakim perom, s crnilom, u rukopisu,
stajalo je:

Francesco Bona

Odmah mi je palo na pamet da je to onaj veliki bo-
rac i rodoljub dubrovački koji se skupa s Đivom Natali
proslavio u borbi za slobodu Republike Dubrovačke, pro-
tiv okupacije Napoleonove vojske (L. Vojnović: Pad Du-
brovnika).

Na slijedećim stanicama, u italijanskom tekstu, reda-
li su se mjeseci. Na svakoj stranici, na lijevoj strani bio
je štampan odgovarajući mjesec, dok je desna strana bila
iscrtana za eventualne bilješke. Pri dnu svake stranice na
kojoj je bio štampan mjesec, bile su naznačene sve mi-
jene mjeseca u odgovarajućem mjesecu, s naznakom da-
tuma odgovarajuće promjene. Kad je svršio tekst s mje-
secima, sve stranice do kraja knjžice bile su iscrtane. Na
ovim stranicama bilo je crnilom ispisano nekoliko zabilje-
žaka, koje su me jako zanimale. Rukopis je bio težak,
na mjestima nerazumljiv, ali sve su se odnosile na vre-
menske prilike te godine. Pisac se nije držao reda pa da
je svoja opažanja bilježio u odgovarajući mjesec, već je u
dijelu kalendara gdje su stranice bile samo iscrtane pisao
bilješke na svaku slijedeću stanicu, kako su dolazile red-
dom. Ali i u tom slučaju nije ispisao cijelu stranicu od
vrha do dna, već je upotrebio samo po nekoliko crta od
svake.

Primijetio sam da za mjesec Siječanj nije bilo ni-
kakve zabilješke. Cijeli tekst je bio ispisan italijanski. Pr-
va bilješka se odnosila za dan 12 Veljače, kako doslovno
piše:

Li 12 Febbraio à cominciato il freddo crescendo granata-
mente con Tramontana, cielo sereno e coperto e alle
volte con neve, i depositi di acqua nella casa si tro-
vano gelati.

Li 11, 12 e 13 (tekst nerazumljiv) come pure il vino nelle
botti di barche in porto. Il mare nel porto di Gravosa
vicino al lido gelò. Il termometro nella mia camera
da letto stese un grado sopra il gelo, trasportato
fuori s' abbasso tre gradi sotto il gelo, oggi che siamo
ai 13 continua lo stesso.

La mattina dei 16 à continuato il freddo.

La notte tra i 30 Aprile e il 1 Maggio à nevicato a
Breno e le montagne del confine ne sono state co-
perte.

Li 5 Maggio mar grosso e vento da Sirocco come in
Decembre.

Li 19 d. Tempo con nuvole rosse, mare alto e quieto,
à piovuto alla montagna verso sera, indi folate di
vento caldo impetuoso come in Marzo, meno che
non vi fù freddo.

21 d. Tempo con mare agitato, nuvoloni, tuoni e pioggia,
vento or da sirocco or da greco — con freddo, gi-
ornata più da inverno cge da Estate.

22 d. fa giorno con pioggia e nuvoloni neri con vento
freddo da Greco.

Li 26 Maggio Il cielo tutto coperto senza... a fatto caldo
con piccolo vento da Ponente. La mattina dei 27...
tutto con vento fresco da greco.

Dal 1 Giugno e tutto 6 inclusivo nuvole interotte con
scruscio di pioggia e folata di vento da ponente, e
oggi il 6 Giugno fortuna di mare con vento da Si-
rocco ... i passati giorni non...

Li 11 Sereno. li 12 dopo mezzo giorno di nuvole e pio-
gia

Li 12 pioggia e li 13 pioggia con ogni vento

Li 14 Sereno

15 e 16 nuvole

17 e 18 calma e sereno

19 nuvoloni con sirocco

25 à cominciato il caldo interotto pero da nuvole e pi-
ccole piogge

29 nuvole e pioggia con Sirocco come pure li

30 d. pioggia continua col Sirocco

Ovdje je pisac prekinuo svoje bilješke o vremenu. Ci-
jelo ljeto nije bilježio ništa. Pretpostavljam da su vre-
menske prilike tokom mjeseca Srpnja, Kolovoza i Rujna
bile dobre i vremena lijepa i topla bez nekih neočeki-
vanih pertrurbacija, pa nije smatrao potrebnim da nešto
zabilježi. Daljnja zapažanja je nastavio tek 9 Listopada,
gdje stoji:

Li 9 Otrb. Gran fortunale da ostro libeccio

Li 10 d. Folate di vento Greco Levante con pioggia, neve
in montagna e freddo.

La notte tra il 25 e 26 a 3 e mezzo ore di notte vi
fù una scossa di teremoto.

Tutto il mese di Novembre e Decembre à passato con
cattivi tempi, venti da sirocco e di ponente con scro-
scia di pioggia di notte... predetto dai danni consi-
derabile nella raccolta di olive.

Prema onome što sam našao zabilježeno može se do-
nekle zaključiti da, barem u prvim i zadnjim mjesecima
1829 godine vrijeme nije bilo baš povoljno. Već polovi-
nom Veljače padao je snijeg i voda se ledila kao i more
na Batali, uz obalu. Tekst nije bio poptuno jasan jer su
neke riječi nerazumljive, ali po svemu izgleda da je i vi-
no, usljed velike hladnoće dobilo u bačvama laganu lede-
nu koricu na brodovima u gradskoj luci. Rijetkost je kod
naš da koncem Travlja pada snijeg, što se te godine do-
godilo.

U noći od 25 na 26 Listopada, na 3 i pola u jutro
bio je potres. U zadnjim mjesecima godine opet su bila
slaba vremena koja su nanijela znatne štete kod berbe
maslina.

Metereološke prilike se u ono vrijeme nijesu služ-
beno bilježile kao danas, pa je lijepo da se i ovoliko o
tome zna.